

ชื่อเรื่อง **รูปแบบของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เหมาะสมกับราชการไทย**

ชื่อผู้วิจัย **รศ.ดร.ศุภชัย ยาวะประภา**

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีที่ทำวิจัย **พ.ศ.2546**

สำนักงาน ก.พ. ได้มอบหมายคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดย รศ.ดร.ศุภชัย ยาวะประภา เป็นที่ปรึกษาโครงการวิจัยเรื่องรูปแบบของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เหมาะสมกับราชการไทย ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ข้อเสนอเกี่ยวกับรูปแบบ ชื่อ ประเภท และสถานภาพของบุคลากรภาครัฐของไทยที่เหมาะสมสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของภาครัฐในอนาคต โดยมีขอบเขตการศึกษาครอบคลุมถึง ชื่อ ประเภท และสถานภาพของบุคลากรภาครัฐทุกประเภทของไทย สภาพปัญหาของการเรียกชื่อและการมีสถานภาพที่แตกต่างกัน ทิศทางการเปลี่ยนแปลงบทบาทภารกิจงานและการบริหารงานภาครัฐในอนาคตเปรียบเทียบกับ การกำหนดชื่อ ประเภท และสถานภาพของบุคลากรภาครัฐในต่างประเทศ 12 ประเทศ ด้วยวิธีการ สืบค้นข้อมูลจากเอกสาร อินเทอร์เน็ต การสัมภาษณ์อดีตเลขาธิการ ก.พ. เจ้าหน้าที่สถานทูต การระดมสมองนักวิชาการทั้งภาครัฐและเอกชน และผู้แทนของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอที่ได้คือ ควรเปิดโอกาสให้เกิดกลุ่มบุคลากรที่มีความหลากหลายตามความเหมาะสมกับประเภทงานและสมรรถนะที่ต้องใช้ในการทำงาน โดยรัฐควรเน้นเรื่อง “ความเท่าเทียม เฉพาะกลุ่ม” มากกว่า “ความเท่าเทียมทั่วไป” และควรควบคุมภาพรวมของรายจ่ายมากกว่า รายละเอียดย

สำหรับ ชื่อ ประเภท และสถานภาพของบุคลากรภาครัฐในปัจจุบันควรคงไว้เช่นเดิม แต่ควรเพิ่มให้มีข้าราชการวิสามัญในประเภทข้าราชการพลเรือนและข้าราชการฝ่ายอื่น โดยปรับใช้นิยามตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2471 คือ “ผู้มีวิชาชีพพิเศษ ซึ่งรัฐบาลจ้างไว้ให้ทำการเฉพาะอย่างหรือเฉพาะช่วงเวลา” ทั้งนี้ ควรใช้สำหรับการจ้างบุคลากร เพื่อทำหน้าที่เฉพาะ ซึ่งต้องการผู้มีสมรรถนะเฉพาะและให้ทำงานตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งเป็นไปตามเหตุผล และความจำเป็นที่รัฐบาลเล็งเห็น โดยจ้างเฉพาะในตำแหน่งที่มีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ และที่ต้องใช้อำนาจทางปกครอง นอกจากนี้บุคลากรขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการใช้อำนาจทางปกครองและผูกพันกับรัฐตามกฎหมายมหาชน โดยไม่ผูกพันตามสัญญาจ้าง ควรใช้ชื่อข้าราชการฝ่ายท้องถิ่นแทน พนักงาน ในปัจจุบัน ส่วนตำแหน่งที่ต้องการบุคลากรเพื่อทำหน้าที่เฉพาะและต้องมีสมรรถนะเฉพาะ แต่ไม่ได้ใช้อำนาจทางปกครองโดยตรง ควรจ้างตามสัญญาจ้างตามความจำเป็นของภารกิจและใช้ชื่อว่าพนักงานตามสัญญาจ้าง

ทั้งนี้ มีข้อเสนอสำหรับการนำไปปฏิบัติ คือ ควรสื่อแนวคิดนี้ให้รับทราบทั่วกัน และควรกำหนดแผนปฏิบัติในลักษณะ “แผนที่หรือทางเดิน” ให้เป็นรูปธรรมโดยสำนักงาน ก.พ. เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดทำ และนำไปใช้กับข้าราชการพลเรือนก่อนขยายผลไปยังบุคลากรภาครัฐอื่นๆ ต่อไป

ที่มา : ก.พ., สำนักงาน. รูปแบบของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เหมาะสมกับราชการไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงาน ก.พ. . 2546.